

IDAn käyttöönotto ja tietoa IDA-yhteyshenkilöille

- IDAn käyttötarkoitus ja käyttöönotto
 - Organisaation IDA-yhteyshenkilön tehtävät
- IDA-yhteyshenkilön nimeäminen ja ohjeita IDA-yhteyshenkilölle
- Tietoa IDA-yhteyshenkilöille
 - Mikä on CSC-projekti ja sen vastuuhenkilö
 - Vastuuhenkilön vaihtuessa
 - IDA ja henkilötietoja sisältävä data
- Lisätietoa
- Yhteydenotot

IDAn käyttötarkoitus ja käyttöönotto

Suomalaisilla korkeakouluilla ja valtion tutkimuslaitoksilla on maksuton käyttöoikeus Fairdata-palveluihin kuuluvaan IDA-palveluun, jossa kullakin organisaatiolla on tietty määrä organisaatiokohtaista IDA-käyttöoikeutta.

IDAA käytetään sellaisen tutkimusdatan säilytykseen, joka liitetään julkaistaviin tutkimusaineistokuvailuihin Qvaimella tai Metax-rajapinnan kautta. Julkaistut aineistot ovat selailtavissa Etsin-palvelussa ja [Tiedejatutkimus.fi](https://tiedejatutkimus.fi)-portaalissa. IDAssa säilytettävästä datasta tulee julkaista vähintään kuvailutiedot. Käyttäjät päättävät itse palveluun tuomiensa sisältöjen avoimuudesta, jakamisesta ja käyttöpolitiikasta. Aineiston omistajalla ja rekisterinpitäjällä on vastuu aineiston käsittelystä voimassaolevan lainsäädännön ja muiden velvoitteiden mukaisesti.

Palvelun käyttöönottamiseksi organisaation tulee ottaa yhteyttä fairdata@csc.fi ja nimetä organisaatiolle yksi tai useampi IDA-yhteyshenkilö, jotka myöntävät oman organisaationsa käyttäjien CSC-projekteille IDA-käyttöoikeuden ja IDA-säilytystilaa. Näet kunkin organisaation käyttöoikeuden koon täältä. Organisaatiokohtaista käyttöoikeutta voi tarvittaessa kasvattaa. [Lisätietoa IDAn käyttöpolitiikassa.](#)

IDA-yhteyshenkilöllä on oikeudet hallinnoida organisaation käyttäjien IDA-käyttöoikeuksia ja säilytystilojen kokoa my.csc.fi-portaalissa, mutta ei automaattisia "pääkäyttäjioikeuksia" itse IDA-palvelussa. Jos organisaation IDA-yhteyshenkilö haluaa oikeuden hallinnoida kaikkea organisaation IDA-palvelussa säilytettävää dataa, voi hän luoda tutkijoiden puolesta palvelun käyttöön tarvittavat CSC-projektit ja hakea niille IDA-säilytystilaa.

Vaikka IDA-säilytystilan myöntää hakijan kotiorganisaatio, tulee datan omistajuudesta sopia erikseen. On suositeltavaa sopia hyvissä ajoin aineistoon kohdistuvista oikeuksista tutkimukseen liittyvien eri toimijoiden kesken.

IDA on opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämä palvelu suomalaisen tutkimusjärjestelmän toimijoille. Palvelun tuottaa [CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy](#).

IDAn etuja datan avaamisessa:

- Data jäädytetään IDAssa ennen sen avaamista sen eheyden varmistamiseksi ja käyttäjävirheiden minimoimiseksi. Jokaisesta jäädytetystä tiedostosta tehdään datan eheyden varmistamiseksi kopio toiselle tallennusmedialle ja tiedostoille lasketaan tarkistussumma.
- IDA ei ole rajoitettu tietyille tieteenalalle tai tietyille dataformaateille.
- Palvelua voidaan käyttää organisaatioiden välisissä tai kansainvälisissä tutkimushankkeissa.
- Data voidaan avata alkuperäisessä kansiorakenteessaan sen sijaan, että aineistoon liitetty tiedostot on paketoitu yhdeksi zip-paketiksi. Julkaistun datan hyödyntäjä voi ladata aineistoon kuuluvia tiedostoja joustavasti tarpeidensa mukaan Etsimestä.
- Myös huomattavan suuria, yhteensä satojen gigatavujen tai joidenkin teratavujen kokoisia aineistoja voidaan avata yhtenä kuvailtuna tutkimusaineistoina, jolla on yksi pysyvä tunniste. Yksittäinen aineisto voi olla myös kasvava, niin että siihen lisätään julkaisemisen jälkeen uutta dataa.
- IDAssa säilytettävälle Qvaimella kuvaillulle ja julkaistulle aineistolle annetaan DOI-tunniste viittauksia varten.
- IDAssa säilytettävän ja Qvaimella kuvaillun datan kuvailutiedot ovat löydettävissä [Etsimestä](#) ja [Tiedejatutkimus.fi](https://tiedejatutkimus.fi)-portaalista
- Palvelua käyttämällä voi vastata julkaisijan, rahoittajan ja kotiorganisaation vaatimuksiin FAIR-periaatteiden ja avoimen tieteen vaatimusten osalta ("niin avointa kuin mahdollista, niin suljettua kuin välttämätöntä")
- IDAssa säilytettävä ja Qvaimella kuvailtu data on mahdollista siirtää rajapinnan yli pitkäaikaissäilytykseen Fairdata PAS-palveluun (Fairdata PAS-palvelun käyttö vaatii sopimuksen).

Organisaation IDA-yhteyshenkilön tehtävät

1. IDA-säilytystilahakemusten arviointi ja IDA-säilytystilan jakaminen oman organisaation käyttäjille
2. Organisaation IDA-käyttöoikeuden hyödyntämisen seuraaminen
3. Käyttäjien ja projektien tietojen ajantasaisuuden varmistaminen yhteistyössä CSC:n kanssa
4. Palveluyhteyshenkilönä toimiminen omassa organisaatiossa

IDA-yhteyshenkilön nimeäminen ja ohjeita IDA-yhteyshenkilölle

- [OHJE - IDA-yhteyshenkilön nimeäminen](#)
- [OHJE - IDA-hakemuksen käsittely](#)
- [OHJE - IDA-käyttötilastojen katselu](#)
- [OHJE - IDA-säilytystilan koon muokkaaminen](#)
- [IDA-yhteyshenkilöt organisaatioittain / IDA contact persons in organisations](#)

Tietoa IDA-yhteyshenkilöille

Mikä on CSC-projekti ja sen vastuuhenkilö

IDAn käyttöön liittyy termi "CSC-projekti". CSC-projekti on ryhmä CSC-tunnuksen omaavia käyttäjiä, joilla on oikeus käyttää IDA-palvelua ja projektin yhteistä jaettua säilytystilaa IDA-palvelussa, ja jotka voivat yhdessä muokata ja julkaista tutkimusaineistoja Qvain-työkalulla. Kussakin CSC-projektissa tulee olla yksi nimetty käyttäjä – CSC-projektin vastuuhenkilö – joka vastaa CSC-projektin jäsenten pääsystä IDA-palveluun, palveluun tallennetusta datasta ja palvelun käytöstä ([lue lisää edellytyksistä ja velvollisuuksista](#)). Tarkempaa tietoa löytyy [IDAn käyttöehtoja käsittelevältä sivulta](#), kohdasta "Projektin vastuuhenkilön käyttöehdot".

IDAn käyttö ei ole rajattu yhteen oikean elämän tutkimusprojektiin tai tiettyyn rahoituspäätökseen. Yksi IDAa käyttävä CSC-projekti voi tuottaa tai julkaista useita tutkimusaineistoja Etsimeen.

- CSC-projektin vastuuhenkilön rooli on hallinnollinen. CSC-projektin tai sen vastuuhenkilöt tiedot eivät esimerkiksi näy julkaistussa tutkimusaineistossa automaattisesti.
- Myös organisaation IDA-yhteyshenkilö voi toimia IDAa käyttävien CSC-projektien vastuuhenkilönä. Tällöin IDA-yhteyshenkilö voi itse hakea IDA-säilytystilaa itseltään. Datan palveluun tuomisen ajaksi tutkijan tai TKI-toimijan voi lisätä CSC-projektiin jäseneksi.
- [Lisätietoa CSC-tunnuksista ja CSC-projekteista \(englanniksi\)](#).

Vastuuhenkilön vaihtuessa

CSC-projektin vastuuhenkilö voi nimetä tilalleen uuden vastuuhenkilön ottamalla yhteyttä CSC:n asiakaspalveluun ([servicedesk \(a\) csc.fi](mailto:servicedesk(a)csc.fi))

Huom: Jos CSC-projektin vastuuhenkilö on tutkija tai TKI-toimija, joka haluaa yhä jatkaa IDAssa olevan datan jakamista Etsimessä julkaistuna tutkimusaineistona, mutta hän tai hänen kollegansa eivät voi enää toimia vastuuhenkilönä, [suosittelemme](#) että hän ottaa yhteyttä kotiorganisaation IDA-yhteyshenkilön sopivan vastuuhenkilön löytämiseksi.

Jos taas IDA-säilytystilalle ei ole enää tarvetta, säilytystilan vastuuhenkilön tai IDA-yhteyshenkilön tulee ilmoittaa siitä CSC:lle ottamalla yhteyttä asiakaspalveluun ([fairdata \(a\) csc.fi](mailto:fairdata(a)csc.fi)). Datan siirto omaan käyttöön ja muuhun tallennuspaikkaan on hoidettava itse.

CSC ei poista käyttäjien julkaisemaa dataa palvelusta neuvottelematta asiasta CSC-projektin vastuuhenkilön tai IDA-tilan myöntäneen organisaation kanssa.

IDA ja henkilötietoja sisältävä data

[IDAn käyttöehtojen](#) mukaisesti käyttäjä sitoutuu olemaan tallentamatta palveluun tietoja, jotka koskevat EU:n yleisen tietosuojasetuksen 9 artiklassa lueteltuja "erityisiä henkilötietoryhmiä" (<https://www.privacy-regulation.eu/en/9.htm>). IDA-käyttöehtojen osana tulee huomioida [CSC:n tutkimuksen ja opetuksen palvelujen yleiset käyttöehdot](#). Jokainen IDA-käyttäjä rekisteröi itselleen CSC-tunnuksen ja hyväksyy käyttöehdot.

Käsittelijä (CSC) vastaa järjestelmiensä ja palveluidensa tietoturvallisuudesta. IDAn tapauksessa tietoturvallisuuden hallinta on toteutettu valtionhallinnon perustason mukaisesti. CSC:n palvelut kattava yleinen tietoturvallisuuden hallinnan kuvaus on tarvittaessa nähtävissä [CSC:n tietoturva-sivulla](#). Aineiston omistajalla ja rekisterinpitäjällä on viime kädessä vastuu aineiston käsittelystä lakien ja muiden velvoitteiden mukaisesti. Projektiryhmän kesken tulee noudattaa yhteisiä turvallisuuskäytäntöjä sekä aineistoa tallennettaessa että uudelleen haettaessa. Pääsyoikeudet henkilötietoja sisältävään tietoon tulee olla rajattu asiakkaan toimesta ja asiakas vastaa omien käyttäjiensä ohjeistuksesta sekä ohjeistuksen valvonnasta. Lisäsuojauksen voi toteuttaa tallentamalla henkilötiedot asiakkaan toimesta pseudonymisoidussa muodossa.

Lisätietoa: [Henkilötietojen suojatoimet Fairdata-palveluissa \(technical and organisational security measures, TOMs\)](#)

Lisätietoa

Lisää ohjeita IDA-palveluun liittyen löydät tämän wikisivun alisivuilta sekä [Fairdata.fi](#)-sivustolta:

- [Fairdata.fi/ida](#)
- [IDA-säilytystilan hakeminen](#)
- [IDAn käyttöehdot](#)
- [Pikaopas IDAn käyttöön](#)
- [Fairdata-palveluiden usein kysytyt kysymykset](#)
- [Fairdata-palveluihin liittyviä koulutuksia ja webinaareja](#)

Yhteydenotot

Voit olla yhteydessä CSC:hen osoitteessa fairdata@csc.fi